

Sotsiaalvaldkond 2019: suurenevad investeeringud toimetulekut toetavatesse teenustesse ja vanemlike oskuste arendamisse

2019. aastal suurenevad riigi investeeringud vanemlike oskuste arendamisse ja erivajadustega inimeste iseseisvat toimetulekut toetavatesse teenustesse. Üks olulisimaid muudatusi tuleb abivahendite rahastamisse, tänu millele ei tule abivahendite saamisel enam eelarvest tingitud katkestusi. Samuti tõuseb esimese ja teise lapse toetus 60 euronit kuus lapse kohta.

„Oleme sotsiaalvaldkonnas loonud uusi teenuseid ja suurendanud olemasolevate rahastamist. Peame aga jõudma selleni, et inimestele oleks vajalik abi kättesaadav sõltumata sellest, millises omavalitsuses ta elab,“ ütles sotsiaalkaitseminister **Kaia Iva**.

„Sotsiaalkindlustusameti roll nõustamise ja järelevalve tagamisel on võtmetähtsusega. Lahenduse peavad saama nii puudega lapse ja tema pere toetamine kui ka eakate hooldus – neile valdkondadele pööramegi esmajoonel tähelepanu.“

Uuest aastast on suurem rahastus ka vanemlusprogrammidel, et parandada koolituste kättesaadavust kõigis Eesti piirkondades. Sotsiaalkaitseministri sõnul tuleb vanemlike oskuste arendamise ja vajadusel ka pereteraapiaga alustada alati pigem varem kui hiljem.

„Suurema püsirahastusega pakub riik kohalikele omavalitsustele tuge, et koolitused oleksid igal pool kättesaadavad ning tagab ka mitmedimensioonilise pereteraapia kättesaadavuse. Lisaks kohandame teraapia ka neile noortele, kel perekonna tuge kahjuks ei ole,“ selgitas Iva.

2019. aasta riigieelarve olulisemad investeeringud sotsiaalvaldkonnas:

- **Laste ja perede heaolu suureneb tänu pereteraapia ja vanemlike oskuste arendamise programmidele, mis saavad 2019. aastast täiendava riikliku püsirahastuse.** Vanemlusprogrammi „Imelised aastad“ on tuleval aastal võimalik kaasata senisest enam kui kaks korda rohkem väikelaste vanemaid, laiendada rohkematesse kohalikesse omavalitsustesse ja suurendada rahastust Ida-Virumaal. Mitmedimensioonilist pereteraapiat saab pakkuda järjepidevalt kuni 200 lapsele aastas, lühendades praeguseks tekkinud järjekordi ning tagades, et mitmekülgsete probleemidega lapsed saavad abi, mis aitab ennetada probleemide süvenemist ja edasiste õigusrikkumiste toimepanemist. Samal teemal (24.04.2018): <http://www.sm.ee/et/uudised/laste-ja-perede-programmid-saavad-riikliku-p...>
(<http://www.sm.ee/et/uudised/laste-ja-perede-programmid-saavad-riikliku-pusirahastuse>)
- **Lapsetoetus esimesele ja teisele lapsele tõuseb 60 euronit kuus.** 2019. aastast on lapsetoetus pere esimese ja teise lapse kohta 60 eurot (2018.a 55 eurot). Kui laps jätkab õpinguid, makstakse toetust selle jooksva õppeaasta lõpuni, millal laps saab 19-aastaseks. Alatest kolmandast lapsest on lapsetoetus iga lapse eest 100 eurot kuus. Lisaks saab kolme või enam last kasvatav pere 2017. aasta 1. juulist kehtima hakanud lasterikka pere toetust 300 eurot kuus.

2019. aastal suurenevad riigi investeeringud vanemlike oskuste arendamisse ja erivajadustega inimeste iseseisvat toimetulekut toetavatesse teenustesse. Üks olulisimaid muudatusi tuleb abivahendite rahastamisse, tänu millele ei tule abivahendite saamisel enam eelarvest tingitud katkestusi. Samuti tõuseb esimese ja teise lapse toetus 60 euronit kuus lapse kohta.

- **Abivahendite kättesaadavus paraneb veelgi, et paremini toetada erivajadustega laste ja täiskasvanute iseseisvat toimetulekut ning hoida ära võimalike tervisekahjude tekkimine või süvenemine.** 2019. aastast tehakse abivahendite eelarves esialgu kaheks aastaks põhimõtteline muutus (ravimite kompenseerimisega sarnane eelarve planeerimine), mis võimaldab abivahendite regulatsioonis kokkulepitud alustel tagada abivahendi igale abivajajale. Riigi toel hakkavad isiklikuks kasutamiseks mõeldud abivahendeid suuremas ulatuses saama ka hoolekandetasutustes elavad inimesed. Samal teemal (17.04.2018): <http://www.sm.ee/et/uudised/uus-rahastamispoliitika-toob-jargnevatel-aast...>
(<http://www.sm.ee/et/uudised/uus-rahastamispoliitika-toob-jargnevatel-aastatel-abivahendite-huvitamisse-olulises-mahus>)
- **Paraneb erihoolekandeteenuste ja sotsiaalse rehabilitatsiooni kättesaadavus, suurendades seeläbi inimeste iseseisvat toimetulekut ja vähendades lähedaste hoolduskoormust.** Kui praegu on erihoolekandeteenust vajavad inimesed pikalt järjekorras, siis lisaraha toel on võimalik nii tagada olemasolevate teenuskohtade rahastamine kui ka luua uusi, sh nt ööpäevaringseid, päeva- ja nädalahoiu ning kogukonnas elamise kohti. Sotsiaalse rehabilitatsiooni puhul on eesmärk tagada kiirem teenusele jõudmine ja teenuse osutamine vajadusel suuremas mahus. Rehabilitatsiooniteenustele on kavandatud aastas 5,05 miljonit eurot rohkem ehk kokku 12,7 miljonit eurot aastas, erihoolekandeteenuste rahastamine kasvab enam kui 8 miljonit eurot aastas, ulatudes 36,9 miljoni euroni.
- **Riik investeerib 2019. aastal 1,5 miljonit eurot keerulisema hooldusvajadusega eakatele mõeldud innovaatilise kodu rajamisse.** Spetsiifilise hooldusvajadusega eakad on seni enamasti pereliikmete hooldada, kuna tavapärane üldhooldusteenus ei võimalda tagada vajalikku abi. Riigi investeeringu abil luuakse uut tüüpi hooldusteenuseid pakkuv kodu kuni 50-le eakale. Tegemist on ühe osaga hoolduskoormuse vähendamise paketist.
- **Riik jätkab puudega inimeste kodude kohandamist, et suurendada inimeste iseseisvat toimetulekut ja vähendada lähedaste hoolduskoormust.** Kokku on aastaks 2023 kavas toetada 2000 erivajadusega inimese eluruumi ümberehitamist, neist ligi 500 inimese kodude kohandamiseks esitasid kohalikud omavalitsused taotlused juba tänavu. Puudega inimeste kodude kohandamist rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi toel. Varem samal teemal (6.09.2018) <http://www.sm.ee/et/uudised/56-omavalitsust-kohandavad-puudega-inimeste-...>
(<http://www.sm.ee/et/uudised/56-omavalitsust-kohandavad-puudega-inimeste-eluruumide>)
- **Riigieelarvest rahastatavate sotsiaaltöötajate palgad tõusevad.** Sotsiaalse rehabilitatsiooni, erihoolekande ja asendushoolduse töötajate palgad tõusevad vähemalt 7% ja keskmiselt 12%. Palgatõusu eesmärk on leevendada kvalifitseeritud töötajate puudust, mis on piiramas sotsiaalteenuste kvaliteeti ja kättesaadavust. Täpse palgatõusu määrab tööandja, kuna palgatõusuks ettenähtud raha sisaldub riigi rahastatava teenuse hinnas, asendushoolduse puhul suunatakse see kohalike omavalitsuste tulubaasi.
- **Tõhusama järelevalve abil paraneb kohalike omavalitsuste sotsiaalteenuste kvaliteet, et inimesed saaksid vajaliku abi kätte sõltumata sellest, millises omavalitsuses nad elavad.** Sotsiaalkindlustusameti nõustava järelevalve võimekuse tõstmisel pöörab riik esmajoones tähelepanu üldhoolekande ja puudega laste teenustele ning nende kvaliteedile. Paremate tulemuste saavutamiseks süvendatakse koostööd teiste järelevalveasutustega. 2019. aastal on järelevalve tõhustamiseks ette nähtud 1 mln eurot.
- **Puudega inimeste spordi edendamise rahastus kasvab 2019. aastal 400 000 ja 2020. aastal lisaks veel 200 000 euro võrra ning on tulevast aastast kultuuriministeeriumi kureerida.** Lisaks jätkub eriprojektide toetamine hasartmängumaksust. Tänavu ja ka 2017. aastal oli puudega inimeste spordiorganisatsioonidele toetus riigieelarvest 295 tuhat eurot, millele lisandus ligi 137 tuhat eurot projektitoetusi.

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarve on 2019. aastal 4,85 miljardit eurot. Suurima eelarvega on 2,02 miljardi euroga sotsiaalse kaitse (põhiosas pensionid) ja 1,55 miljardi euroga tervise valdkonnad. Perepoliitika valdkonna eelarve on 707,6 miljonit eurot ning tööturu valdkonna eelarve 583 miljonit eurot.

Taustainfo:

- Järgmise aasta riigieelarve eelnõu tegemisel lähtub valitsus oma suurtest eesmärkidest: edendada kestlikku majanduskasvu, suurendada rahvaarvu, tugevdada julgeolekut ning suurendada ühiskonna heaolu ja sidusust.
- Riigieelarve eelnõu kiidab heaks valitsus, edastab selle Riigikogule, kes võtab riigieelarve seaduse vastu.
- Riigieelarve koostatakse igal kevadel vastu võetud riigieelarve strateegia raames. Eelarvestrateegia eesmärk on planeerida tegevusi ja raha pikemaajaliselt, pidades silmas valitsuse prioriteete, tulevikuprognose ja üleilmseid trende. Eelarvestrateegia seob kokku valitsuse suuremad eesmärgid, ministriumide plaanid ja tegevused ning nende rahastamise järgmiseks neljaks aastaks.